

К 7/М 45

120000868950

ОДЕН ФЕСТИВАЛ МУЗИКАЛНИ ДНИ.

РУСЕ · БЪЛГАРИЯ 25·III - 8·IV · 1972

K 75

Q 7
M45

ХІІ МЕЖДУНАРОДЕН МУЗИКАЛЕН ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“
РУСЕ 1972

ПОСВЕТЕН НА 90-ГОДИШНИНАТА
: ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ГЕОРГИ ДИМИТРОВ

ГОСТУВАНЕ НА
СОФИЙСКАТА ФИЛХАРМОНИЯ

под ръководството на главния диригент
КОНСТАНТИН ИЛИЕВ
народен артист, лауреат на Димитровска награда,
с участието на

БЪЛГАРСКАТА ХОРОВА КАПЕЛА
„СВЕТОСЛАВ ОБРЕТЕНОВ“

диригент
ГЕОРГИ РОБЕВ
заслужил артист

солист
НИКОЛАЙ ЕВРОВ
заслужил артист

зала Дом на културата
26 март, неделя
28 март, вторник

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868950

448141

ПЪРВИ КОНЦЕРТ

26 март, неделя

БЕТХОВЕН
Л. ПИПҚОВ

— Увертюра „Леонора“ № 3
— „Сватба“ — поема за хор
и оркестър

ЧАЙКОВСКИ

-- Симфония № 4
Andante sostenuto. Moderato con anima
Andantino un moto di canzone
Scherzo-Pizzicato ostinato
Finale-Allegro con fuoco

ЛУДВИГ ВАН БЕТХОВЕН (1770—1827) УВЕРТЮРА „ЛЕОНОРА“ № 3

Развитието на героичната идея в творчеството на Бетховен представлява един непрекъснат, настъпателен процес, в който създаването на операта „Фиделио“ играе важна роля. Към нея композиторът написва увертюрите „Леонора“ № 1, 2, 3 и една четвърта увертюра, носеща заглавието на операта.

Както в останалите увертюри с гражданско-героични теми, и в „Леонора“ № 3 Бетховен създава в обобщен вид съдържанието на сценично произведение. Увертюрата, написана в сонатна форма, започва с кратко встъпление, след което се излагат и основните теми, заимствувани от характеристиките в операта (арията на Флорестан и др.). Особено въздействащ е далечният тромпетен сигнал в разработката, който точно резонира

на развитието в оперното действие. Това е момент, в който проблясва победният изход на борбата, естествено идващ в заключението на увертюрата.

ЛЮБОМИР ПИПКОВ (1904)
ПОЕМА ЗА ХОР И ОРКЕСТЪР „СВАТБА“

Всяко произведение на Любомир Пипков, композиторът, който прекрачи границите на второто поколение български музикални творци и стана класик на нашата съвременна музика, носи отпечатъка на една всеобхватна личност. Многостранен талант и вдъхновение, будно гражданско чувство, ярка политическа принадлежност, обществена ангажираност — това са словесни обобщения на неговата цялостна дейност, като музикант. Тези качества, неизменни черти на произведенията му, Пипков проявява още в първия период на своето творчество, към който принадлежи поемата „Сватба“.

Тя е непосредствено свързана с интереса на композитора към революционната тема, която става характерна особеност на неговата музика. През 30-те години не само песните „На нивата“, „Конници“, „Любовта на хамалина“, но и крупната творба „Сватба“ са свързани със социално-политическото ориентиране на композитора и с революционните мотиви в нашето прогресивно-поетично творчество. Текстът на едноименната поема от Никола Фурнаджиев, ярък представител на септемврийската поезия и непосредствените впечатления на Пипков от действителността, раждат музиката на произведението. Много голямо въздействие върху твореца оказва и трагичната смърт на видния ловешки революционер Йордан Лютибродски, обесен през 1934 година. „Струваше ми се, че думите:

„Утре е сватбата, моя земя,
утре и аз ще се женя...“

се отнасяха този път до Йордан Лютибродски, който бе прекарал снощи в затвора своята последна „предсватбена нощ“ — четем в спомените на композитора.

Значимостта на идеята, устремът на революционния порив обуславят новите изразни средства. Хорът има най-важната функция в творбата. Неговата партия се развива полифонично, изпъстрена е с декламационни моменти, сложни метро-ритмични комплекси.

Драматургичното развитие в тази четиричастна вокално-инструментална творба е постигнато пределно — на монологичната форма в поемата. Пипков придава масово звучене. Тази нахвърляна на големи линии драматургия, Любомир Пипков развива и в другите си произведения от този жанр, чиито връх бележи „Оратория за нашето време“.

ЧАЙКОВСКИ (1840 — 1893) ЧЕТВЪРТА СИМФОНИЯ

Симфоничното творчество на Чайковски обхваща седем симфонии, много увертюри, серенади инструментални концерти. Някои от тях имат определени заглавия и литературна програма, по според композитора „всяко произведение е програмно“. Той доказва това във всичките си крупни инструментални творби.

Четвърта симфония, създадена едновременно с първия концерт за пиано и концерта за цигулка, притежава програмност от психологически тип. Тя започва с встъпление, в което за първи път прозвучава темата на съдбата (фатума). Сонатното алегро се изгражда от две теми. Първата, носеща идеята за страданието е широко развита, с голямо дихание и довежда до втората — близка жанрово до вальса. В разработката отново се появяват съдбовните интонации — в кулминацията. Втората част — бавна, лирична — разсейва романтичния конфликт. Същата е и ролята на скерцото, изградено изцяло върху пицикато в струнни инструменти. Център на симфонията става финалът, където е използвана руската народна песен „На полето стоеше брезичка“. В заключителните тактове на произведението, темата на фатума превръща патетичния конфликт в трагичен.

ВТОРИ КОНЦЕРТ

28 март, вторник

- С. ПРОКОФИЕВ — Класическа симфония
Allegro
Larghetto
Non troppo allegro
Molto vivace
- Л. НИКОЛОВ — Концерт за пиано и оркестър № 2
Allegro non troppo
Adagio
Allegro frenetico
- А. РАЙЧЕВ — Симфония-кантата „Той не умира“
Maestoso. Allegro molto
Adagio molto
Grave
Allegro con fuoco

СЕРГЕЙ ПРОКОФИЕВ (1891—1953) КЛАСИЧЕСКА СИМФОНИЯ

В своята „Автобиография“ Прокофиев набелязва четири основни линии в творчеството си — класическа, лирична, моторна и новаторска. Но това не са черти, vyplътени самостоятелно в отделни произведения. Даже в Класическата симфония, която явно принадлежи към първата линия, синтезира в себе си останалите три. След създаването на произведението композиторът обяснява замисъла си така: „Струваше ми се, че ако Хайди би доживял до наши дни, той би съхранил своя маниер на писане и в същото време би възприел нещо ново. Такава симфония исках да създам — симфония в класически стил. „Класическото“ в симфонията не се свежда само до особеностите на симфонизма от XVIII век. Това са впечатления на Прокофиев за тази музика, съчетани с особености на съвременния музикален стил. Тенденцията към класицизъм не се изчерпва със стилизацията — не по-малко важна е конструктивната яснота на произведението.

Още първата тема на сонатното алегро напомня за енергичните жизнерадостни теми на виевските класически симфонии. Същата атмосфера носи и втората тема с елегантната орнаментирана мелодия в цигулки. Втората част мелодически се развива много по-сложно от класическите творби — във вариационното ѝ развитие на една неизменна мелодия се забелязват традициите на „вариации върху мелодия — остинато“, идващи от Глинка. В ритмично отношение тази част се приближава до менуета. Гавотът, който изпълнява функция на трета част, е може би най-яръкият момент в цялото произведение. В последствие Прокофиев го включва в балета „Ромео и Жулиета“. Композиторът съхранява признаците на жанра — изящество и спокойна отмереност, но му придава скрита енергия и целеустременост. Финалът на симфонията е своеобразен синтез на отделни тематични елементи, при водещото значение на ритъма.

ЛАЗАР НИКОЛОВ (1922) КОНЦЕРТ ЗА ПИАНО № 2

Вторият концерт за пиано на Лазар Николов принадлежи към новия период от неговото творчество, чието начало поставя Концерт за струнен оркестър. Тогава интересът на композитора е съсредоточен изцяло върху симфоничните и камерно-инструменталните жанрове. От това време, наред с Втория клавирен концерт, датират четири сонати за пиано, соната за две пиана, за цигулка, виола, виолончело, клавирен квинтет, „Виртуозни игри“ за струнен квинтет, Концерт за цигулка, две симфонии и „Симфония за тринадесет струнни инструмента“.

Концерт за пиано № 2 е произведение, което носи характерната за Лазар Николов експресивност на израза и сложно драматургично развитие. Водещата роля на ритъма подчинява развитието, особено в крайните две части. Още в първата част на концерта, чрез непрекъснатата смяна на тактовете, се постига динамика, която прониква и в ярката каденца на солиста. Бавната, средна част на концерта внася атмосфера на чувствителност, лирика и силен контраст със следващата част. Финалът съдържа най-подчертания национален елемент в творбата, с употребата на народностни ритмични тонации.

Майсторството на Лазар Николов, проявено в използването на линеарен тип мелодика, свободно третиране на тоналността и активизация на ритъма, се засилва от още една черта на неговото произведение. Композиторът създава национално произведение, без да прибегва до битовизъм. Това говори за композиционна техника и съвременно схващане за развитието на музиката.

АЛЕКСАНДЪР РАЙЧЕВ (1922)
СИМФОНИЯ-КАНТАТА „ТОЙ НЕ УМИРА“

Александър Райчев обхваща в творчеството си всички музикални жанрове. От синтеза между симфоничните му принципи и опита на композитора в областта на песента, особено хоровата, се ражда ораториално-кантатната музика, която представлява важен дял от неговите произведения. Крупните вокално-инструментални творби на Райчев винаги са проникнати от актуална, съвременна тематика. Кантатата „Димитров е жив“ и ораторията „Дружба“ притежават дълбочина и идейност на замисъла.

Най-значително произведение в този жанр е симфонията-кантата „Той не умира“, изградена върху баладата на Христо Ботев „Хаджи Димитър“. Александър Райчев прави нова композиция от стиховете, размествайки ги с оглед на акцента върху основната идея на творбата — героят, паднал за народната свобода е безсмъртен.

Създавайки крупно вокално-симфонично произведение, композиторът избира четиричастния цикъл. Симфонията-кантата започва с въведение, преливащо в първа част, където прозвучават стиховете „Тоз, който падне...“. Първите две части рисуват народните страдания — ранения герой и поробения народ. Третата част е картина на нощта в Балкана. Апотеозът, възпяването и обезсмъртяването на подвига звучи във финала, където се налага мощно изградената fuga.

